

НАЦРТ

МИНИМАЛНИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ ВИСОКОШКОЛСКОГ НАСТАВНИКА ЗА СТРУКОВНЕ СТУДИЈЕ

Минимални услови за избор у звања наставника на струковним студијама полазе од услова за избор у звање предавача и професора струковних студија који су дефинисане Законом о високом образовању (посебно чланом 64) („Службени гласник РС” бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08 и 44/10), од Правилника о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача („Службени гласник РС”, бр. 38/08) које је донео Национални савет за научни и технолошки развој на основу Закона о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС” бр. 110/05, 50/06 – исправка и 18/10), од позитивне праксе на високошколским институцијама у развијеним земљама, као и досадашње праксе код нас.

Минималним условима за избор наставника на струковним студијама разрађене су и конкретизоване одредбе Закона о високом образовању тако што су одређени елементи на основу којих се вреднују наставници и даје скуп минималних квантитативних услова које наставници треба да испуне.

Сврха минималних услова за избор у звања наставника на струковним студијама је да помогну високошколским установама у дефинисању сопствених услова за избор у звања, у циљу перманентног подизања квалитета наставника, а самим тим и наставе.

Избор у наставно звање на струковним студијама заснива се на оствареним и мерљивим резултатима целокупног рада појединца. Наставник, као комплетна личност, треба да испуњава услове изврности у погледу

- наставе,
- научно-истраживачког, стручног и професионалног доприноса,
- доприноса академској и широј заједници.

Показатељи резултата треба да по могућству буду бројчани и/или што је могуће прецизније квалитативно описани.

Рад у настави се оцењује на основу евиденционих података које води високошколским установама, односно на основу документованих бројчаних показатеља о учешћу појединца у настави. Ови подаци треба да прођу упоредну анализу, са просеком на сличним предметима, за дату студијску годину, за смер, одсек и високошколску установу у целини.

Оцена педагошког рада је, пре свега, заснована на оцени рада појединца коју дају студенти кроз анкете, те је потребно обезбедити да су анкете методолошки и статистички валидне.

Оцена стручног и професионалног рада се формира на основу публикација, реализованих пројеката и резултата практичног рада, уметничких остварења и другог.

Елементи за вредновање наставника

1. Допринос у настави

1.1. Елементи за оцену:

Наставник је:

- изврстан познавалац области у којој предаје,

- активан стручњак чији стручни рад доприноси nastavi,
- има ригорозне стандарде и активира студенте у настави и учењу,
- одлично припрема студенте за више ступњеве студија и за посао,
- излаже материју на јасан и разумљив начин,
- доступан је студентима за објашњења и савете,
- ажуран је у примени савремених наставних технологија,
- активно и регуларно обнавља програм предмета и наставни материјал,
- дискутује о питањима nastave са колегама,
- размењује експертизу са колегама,
- наставне циљеве и обавезе образовне институције ставља испред својих личних преференција,
- припрема и предаје више различитих предмета,
- прихвата нове наставне обавезе у интересу високошколске установе.

1.2. Извори за оцењивање:

- Програми предмета и библиографија које је кандидат припремио за наставу.
- Припремљени детаљни планови nastave на предмету, по часовима.
- Оригинална и иновативна припрема материјала за наставу и методи извођења nastave (мултимедија, ИТ).
- Остварена интеракција са студентима у оквиру традиционалних наставних средина и изван њих.
- Вођење студената на старијим годинама, и специјалистичким студијама.
- Менторство у завршним радовима.
- Припрема и вођење струковних програма.
- Вођење рада демонстратора и сарадника у настави.
- Развој квалитетног материјала (задатака, демонстрационих огледа, групних радова) за употребу у настави.
- Значајан допринос припреми наставних планова.
- Добијене награде и признања за рад у настави.
- Допринос педагогији учешћем у регионалним и националним скуповима на ту тему.

1.3. Методи оцењивања:

- Годишњи извештај о раду (самоевалуација) наставника.
- Евалуација коју даје орган пословођења, у оквиру збирне самоевалуације nastave на високошколској установи.
- Рецензије (реферати) од стране једнаких по рангу у оквиру високошколске установе и ван ње.

2. Научно-истраживачки, стручни, уметнички и професионални допринос

2.1. Елементи за оцену:

- Активност у стручним, односно примењеним или развојним научним пројектима.
- Публиковање радова у виду књига, поглавља у књигама и чланака.
- Семинари, конференције и јавна предавања, учешће у жирију такмичења.

- Креативан развој у областима за које наставник добија јавна признања.
- Саопштавање радова.
- Уређивачки послови.
- Консултантске и сличне активности.

2.2. Извори за оцењивање:

- Стечени академски степен.
- Ауторство на стручним, односно развојним или примењеним научним пројектима и уметничким пројектима.
- Припремање и вођење стручних, односно примењених научних пројеката и уметничких пројеката.
- Објављивање радова у професионалним, односно научним часописима са рецензијом.
- Објављивање књига, монографија, реферата, приказа; презентације на стручним, односно научним скуповима и уметничким скуповима.
- Учешће у раду жирија на такмичењима, конкурсима, изложбама и манифестацијама.
- Руковођење пројектима.
- Стручне, односно научне рецензије.
- Консултантски мишљења, извештаји и/или налази
- Уређивање часописа и публикација.
- Добијени позиви за евалуацију образовних програма.

2.3. Методи оцењивања:

- Годишњи извештај о раду (самоевалуација) наставника.
- Евалуација од стране органа пословођења, у оквиру збирне самоевалуације наставе на високошколској установи..
- Рецензије (реферати) од стране једнаких по рангу са високошколске установе и ван ње.

Квантитативно исказивање научно-истарживачког, стручног, уметничког и професионалног доприноса дато је у табеларном делу овог документа.

3. Допринос академској и широј заједници

3.1. Елементи доприноса:

- Подржавање ваннаставних активности студената.
- Учешће у наставним активностима које не носе ЕСПБ бодове.
- Учешће у раду тела високошколске установе односно Конференције академија струковних студија (КАССС-а) или Конференције универзитета Србије (КОНУС-а).
- Руковођење активностима на високошколској установи односно КАССС-у или КОНУС-у.
- Допринос активностима које побољшавају углед и статус високошколске установе односно КАССС-а или КОНУС-а.
- Успешно извршавање специјалних задужења везаних за наставу, менторство, професионалне активности намењене као допринос локалној или широј заједници.
- Чланство у професионалним (струковним) удружењима односно организацијама

- Вођење односно учествовање у раду професионалних (струковних) удружења односно организација.
- Организација и вођење локалних, регионалних, националних и међународних стручних манифестација (конференција и других скупова) односно уметничких манифестација (изложби, фестивала, уметничких колонија, конкурса и сл.).
- Репутација исказана позивима за оцену наступа на јавним професионалним скуповима.
- Учешће у раду одбора, законодавних тела и слично.
- Вођење или учествовање у ваннаставним активностима које доприносе угледу и статусу високошколске установе односно КАССС-а или КОНУС-а.
- Учешће у значајним телима заједнице и професионалних организација.
- Креативне активности које показују професионална достигнућа наставника и доприносе унапређењу високошколске установе.

3.2. Методи оцењивања:

- Годишњи извештај (самоевалуација) наставника.
- Евалуација од стране органа пословођења, у оквиру збирне самоевалуације наставе на високошколској установи.
- Рецензије (реферати) од стране једнаких по рангу са високошколске установе и изван ње.
- Професионални и јавни коментари добијени са високошколске установе и ван ње.

Спецификација минималних услови за избор наставника на струковним студијама

За свих пет образовно-научних поља табеларно су дати минимални услови за избор у наставничка звања на струковним студијама. Имајући у виду да су табеларно дати минимални услови за избор наставника строжији од услова који су дати у Закону о високом образовању, наведени минимални услови примењиваће се на све изборе наставника на струковним студијама који буду обављени по конкурсима објављеним након пет година од ступања на снагу минималних услова за избор наставника.

Класификација врсте стручних резултата који се односи на публикавање радова и учешће на скуповима је преузета из Правилника о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача.

**Табела: МИНИМАЛНИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ ВИСОКОШКОЛСКОГ НАСТАВНИКА
НА СТРУКОВНИМ СТУДИЈАМА**

Поље 1: Природно-математичке науке

Звање	Услови предвиђени законом	Минимални услови
Предавач	Магистратура наука или специјализација, и способност за наставни рад	<ul style="list-style-type: none"> • Академски назив магистра наука или стручни назив специјалисте, из области за коју се бира и • позитивна оцена наставног рада према критеријумима установе за поседовање склоности и способности за наставни рад и • остварене активности бар у 1 елементу из наредних 5 тачака: <ul style="list-style-type: none"> - стручни рад објављен у часопису или зборнику, са рецензијом – ранга М53, - излагање на научним скуповима - ранга М33, - излагање на научним скуповима - ранга М63, - признат програмски систем - ранга М81, - нова метода или софтвер - ранга М85 од последњег избора у наставничко звање и • остварене активности бар у два елемента из тачке 3.1, осим ако се бира по први пут у наставничко звање.
Професор струковних студија	Докторат наука, и способност за наставни рад	<ul style="list-style-type: none"> • Научни степен доктора наука из области за коју се бира и • позитивна оцена наставног рада према критеријумима установе за поседовање склоности и способности за наставни рад и • објављен уџбеник, монографија, практикум или збирка задатака за ужу научну област за коју се бира, осим ако се први пут бира у наставничко звање и • остварене активности бар у 2 елемента из наредних 5 тачака: <ul style="list-style-type: none"> - стручни рад објављен у часопису или зборнику, са рецензијом – ранга М53, - излагање на научним скуповима - ранга М33, - излагање на научним скуповима - ранга М63, - признат програмски систем - ранга М81, - нова метода или софтвер - ранга М85 од последњег избора у наставничко звање и • остварене активности бар у два елемента из тачке 3.1, осим ако се бира по први пут у наставничко звање.

Поље 2: Техничко-технолошке науке

Звање	Услови предвиђени законом	Минимални услови
Предавач	Магистар наука или специјалиста, и способност за наставни рад	<ul style="list-style-type: none"> • Академски назив магистра наука, или стручни назив специјалисте, из области за коју се бира и • позитивна оцена наставног рада према критеријумима установе и • учешће у стручним пројектима; или положен стручни испит за област за коју је предвиђено полагање стручног испита; или најмање трогодишње релевантно радно искуство са одговарајућим стручним резултатима (дефинисаним правилником високошколске установе), и • најмање 3 референце из уже научне, односно стручне области за коју се бира, следећих врста: <ul style="list-style-type: none"> - научни и стручни радови објављени у међународним, односно домаћим часописима - радови штампани у зборницима са научних, односно стручних скупова, са рецензијом - монографије, прегледни чланци, уџбеници, збирке задатака, односно практикуми - патенти, нови производи или битно побољшани постојећи производи, односно нове технологије од последњег избора у наставничко звање и • позитивна оцена доприноса академској и широј заједници према критеријумима установе.
Професор струковних студија	Докторат наука, и способност за наставни рад	<ul style="list-style-type: none"> • Научни степен доктора наука из области за коју се бира и • позитивна оцена наставног рада према критеријумима установе и • објављен уџбеник, монографија, практикум или збирка задатака за ужу научну област за коју се бира, осим ако се први пут бира у наставничко звање и • учешће у стручним пројектима; или положен стручни испит за област за коју је предвиђено полагање стручног; или најмање трогодишње релевантно радно искуство са одговарајућим стручним резултатима (дефинисаним правилником високошколске установе), и • најмање 5 референци из уже научне, односно стручне области за коју се бира, следећих врста: <ul style="list-style-type: none"> - научни и стручни радови објављени у међународним, односно домаћим часописима - радови штампани у зборницима са научних, односно стручних скупова, са рецензијом - монографије, прегледни чланци, уџбеници, збирке задатака, односно практикуми - патенти, нови производи или битно побољшани постојећи производи, односно нове технологије од последњег избора у наставничко звање и • позитивна оцена доприноса академској и широј заједници према критеријумима установе.

Поље 3: Друштвено - хуманистичке науке

Звање	Услови предвиђени законом	Минимални услови
Предавач	Магистратура наука или специјализација, и способност за наставни рад	<ul style="list-style-type: none"> • Академски назив магистра наука или стручни назив специјалисте академских студија, из области за коју се бира и • позитивна оцена наставног рада и поседовање склоности и способности за наставни рад и • остварене активности бар у 1 елементу из наредних 5 тачака: <ul style="list-style-type: none"> - стручни рад објављен у часопису или зборнику, са рецензијом – ранга М53, - излагање на научним скуповима - ранга М33, - излагање на научним скуповима - ранга М63, - признат програмски систем - ранга М81, - нова метода или софтвер - ранга М85 од последњег избора у наставничко звање и • остварене активности бар у два елемента из тачака 2.1, 2.2, 3.1, осим ако се бира по први пут у наставничко звање.
Професор струковних студија	Докторат наука, и способност за наставни рад	<ul style="list-style-type: none"> • Научни степен доктора наука из области за коју се бира и • позитивна оцена наставног рада и поседовање склоности и способности за наставни рад и • остварене активности бар у 2 елемента из наредних 6 тачака: <ul style="list-style-type: none"> - стручни рад објављен у часопису или зборнику, са рецензијом – ранга М53, - излагање на научним скуповима - ранга М33, - излагање на научним скуповима - ранга М63, - објављен уџбеник, монографија, практикум или збирка задатака за ужу научну област за коју се бира, осим ако се први пут бира у наставничко звање, - признат програмски систем - ранга М81, - нова метода или софтвер - ранга М85 од последњег избора у наставничко звање и • остварене активности бар у два елемента из тачака 2.1, 2.2, 3.1, осим ако се бира по први пут у наставничко звање.

Поље 4: Медицинске науке

Звање	Услови предвиђени законом	Минимални услови
Предавач	Магистратура наука, или лекар специјалиста или специјалистичке академске студије, и способност за наставни рад	<ul style="list-style-type: none"> • Академско звање магистар наука, или стручно звање лекар специјалиста или специјалиста академских студија, из области за коју се бира и • позитивна оцена наставног рада према критеријумима установе за поседовање склоности и способности за наставу и • остварене активности бар у једном елементу из наредне 3 тачке, осим ако се бира по први пут у наставничко звање: <ul style="list-style-type: none"> - минимално 3 саопштења са скупа националног значаја штампана у изводу -ранга М64 - најмање 2 саопштења са скупа међународног значаја штампана у изводу - ранга М34 - рукопис који се може користити као литература или основни уџбеник за предмет за који се бира, осим ако се бира по први пут у наставничко звање • од последњег избора у наставничко звање остварене активности бар у два елемента из тачке 3.1, осим ако се бира по први пут у наставничко звање.
Професор струковних студија	Докторат наука, и способност за наставни рад	<ul style="list-style-type: none"> • Научни степен доктора наука из области за коју се бира и • позитивна оцена наставног рада према критеријумима установе за поседовање склоности и способности за наставу и • остварене активности бар у 2 елементу из наредне 4 тачке, осим ако се бира по први пут у наставничко звање: <ul style="list-style-type: none"> - најмање 1 рада објављена у часописима националног значаја-ранга М50 - најмање 2 саопштења са скупа међународног значаја штампана у изводу –ранга М34 - најмање 2 саопштења са скупа националног значаја штампана у изводу –ранга М64 - рукопис који се може користити као литература или основни уџбеник за предмет за који се бира, осим ако се бира по први пут у наставничко звање од последњег избора у наставничко звање и • остварене активности бар у два елемента из тачке 3.1, осим ако се бира по први пут у наставничко звање

Поље 5: Уметност

Звање	Услови предвиђени законом	Минимални услови
Предавач	<ul style="list-style-type: none"> • Високо образовање првог степена, • призната уметничка дела, • способност за наставни рад. 	<ul style="list-style-type: none"> • Високо образовање првог степена и • позитивна оцена наставног рада, осим ако се бира по први пут у наставничко звање, када је довољно да кандидат поседује склоност и способност за наставни рад и • признати уметник који има најмање 3 репрезентативне референце* у ужој уметничкој области за коју се бира, од којих најмање 1 од последњег избора у наставничко звање и • остварене активности бар у 2 елемента из тачке 3.1, осим ако се бира по први пут у наставничко звање.
Професор струковних студија	<ul style="list-style-type: none"> • Високо образовање првог степена, • уметничка дела која представљају самосталан допринос уметности, • способност за наставни рад. 	<ul style="list-style-type: none"> • Високо образовање првог степена и • позитивна оцена наставног рада и • руковођење бар на 2 завршна рада на свим нивоима студија, или се то може заменити једном репрезентативном референцом* од последњег избора у ужој уметничкој области за коју се бира и • најмање 6 репрезентативних референци* у ужој уметничкој области за коју се бира, у бар 2 различите категорије*, од којих најмање 3 од последњег избора у наставничко звање и • остварене активности у бар 3 елемента из тачке 3.1.
Напомене		
<p>*<u>Репрезентативне референце за образовно-уметничку област музичке уметности су:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – уметничка дела из области музике (композиторско стваралаштво) изведена на концертима у земљи и иностранству; – уметничка дела из области музике изведена на фестивалима у земљи и иностранству; – концерти и оперске представе у земљи и иностранству (извођачка делатност); – концерти и оперске представе на фестивалима у земљи и иностранству; – мајсторски курсеви и семинари у земљи и иностранству; – учешће на музичким такмичењима у земљи и иностранству; – учешће у раду жирија на музичким такмичењима у земљи и иностранству; – награде и признања за уметнички рад; – објављена теоријска или уџбеничка дела у земљи и иностранству (књиге и стручна периодика). 		

*Репрезентативне референце за образовно-уметничку област драмске и извођачке уметности су:

- јавно извођење уметничког дела у редовном приказивању у јавности;
- јавно извођење уметничког дела на смотрама и фестивалима;
- комерцијална реализација уметничког дела;
- учествовање или вођење посебних уметничких курсева, семинара или мајсторских радионица у земљи и иностранству;
- учешће у раду жирија на домаћим и страним фестивалима;
- награде и признања за уметнички рад у земљи и иностранству;
- објављена теоријска или уџбеничка дела у земљи и иностранству (књиге и стручна периодика).

*Репрезентативне референце за образовно-уметничку област ликовне и примењене уметности и дизајна су:

- јавно излагање уметничког дела на самосталним изложбама;
- јавно излагање уметничког дела на колективним жирираним изложбама и манифестацијама;
- комерцијална реализација уметничког дела;
- учествовање или вођење посебних уметничких курсева, семинара или мајсторских радионица у земљи и иностранству;
- учешће на домаћим или међународним конкурсима уметничких дела;
- учешће у раду жирија на домаћим и страним изложбама, конкурсима и манифестацијама;
- награде и признања за уметнички рад у земљи и иностранству;
- објављена теоријска или уџбеничка дела у земљи и иностранству (књиге и стручна периодика).

Репрезентативне референце које се односе на учешће у раду жирија на различитим уметничким манифестацијама вреднују се кроз оцену научноистраживачког/уметничког, стручног и професионалног доприноса.

Уколико се једно исто уметничко дело више пута излаже или шаље на конкурсе и фестивале, то се може рачунати само као једна репрезентативна референца, али се ова активност вреднује кроз оцену доприноса академској и широј заједници.

Референце за област наука о уметностима се утврђују у складу са стандардима који важе за област науке.